
ÖNKORMÁNYZATI JÁRVÁNYKEZELÉS ÉS HELYI TÁRSADALOM

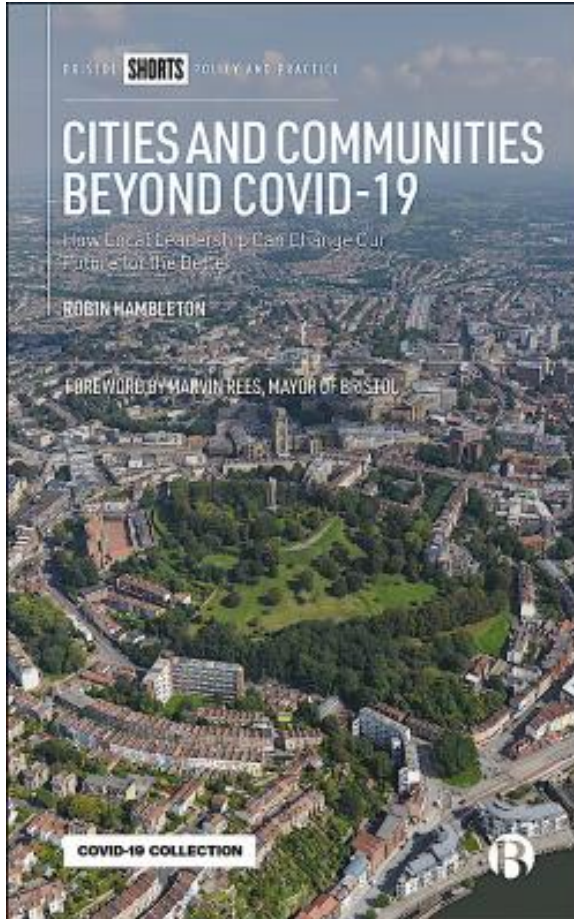
Baranyai Nóra

tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete

Magyar Regionális Tudományi Társaság XX. Vándorgyűlése
Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2022. október 6–7.

Bevezetés

Mi a sikeres válságkezelés záloga? Milyen feltételek szükségesek ahhoz, hogy egy helyi közösség hatékonyan tudjon szembeszállni egy olyan helyzettel, mint amilyen a COVID-19 járvány okozta válság volt?

Hambleton, Robin (2019, 2020, 2021)

A hely felértékelődő szerepe

- A helynek jelentése, jelentősége van – fontos része az egyéni identitásnak
- A demokrácia alapja a hely – a helyi önkormányzatok a nemzetállamok alapjául szolgáló demokratikus építőelemek
- A helyek különbözőek – a helyi jellegzetességeket a helyi vezetők ismerik a legjobban, ők tudnak hatékony megoldásokat kidolgozni

A sikeres válságkezelés záloga

- Helyi autonómia
  - alkotmányos védelem
  - széleskörű és kompetenciák
  - stabilpénzügyi háttér
- Jó vezetés (New Civic Leadership)
  - ügyfél helyett állampolgár
  - menedzselés helyett vezetés
  - kormányzat helyett kormányzás

Hogyan alakult mindez Magyarországon?

Helyi autonómia (korlátai)

Balázs 2021, Hoffman – Balázs 2021, Balázs – Hoffman – Hungler 2021, Hoffman 2021, 2022, Finta – Kovács – Pálné 2021a, 2021b, Szabó – Horváth 2021, Merényi 2022, Bubori – Fekete 2020, Siket 2021, Kovács 2020...

Helyi jellegzetességek, a jó vezetés

Területi különbségek

Polgármesterszerepek

Helyi társadalmi részvétel és együttműködés

A kutatás

Jelen kutatás

Önkormányzati szerepvállalás, mozgástér és reziliencia a Covid-19 járvány során c. kisprojekt

- 200 önkormányzatra kiterjedő, regionális elhelyezkedés és településtípus szerint reprezentatív online kérdőíves adatfelvétel (2021.06.22. – 2021.07.22.)
- mélyinterjúk (önkormányzatok és önkormányzati szövetségek körében)

Előzmény:

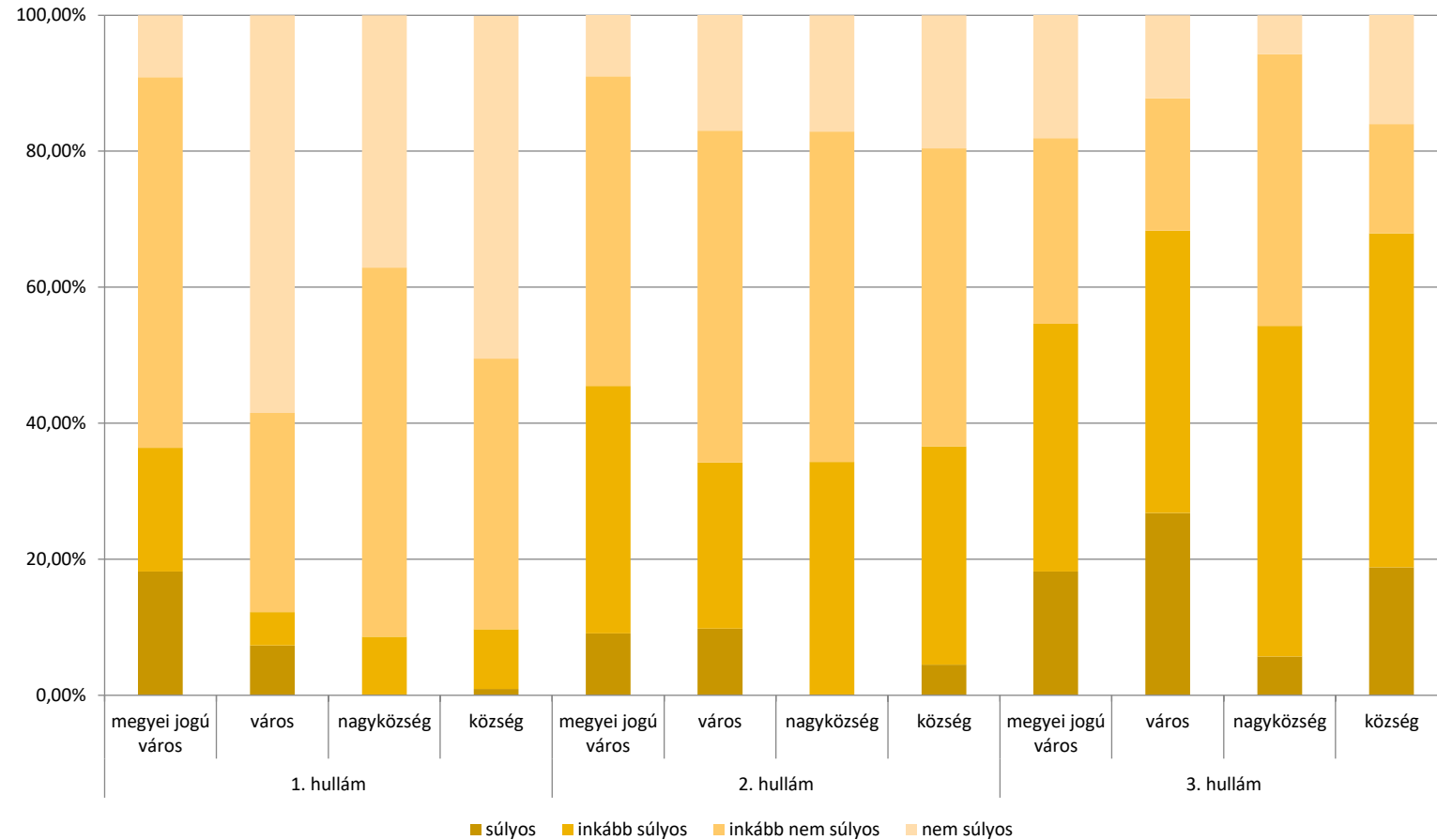
önkormányzati felmérés 2020 tavaszán, 44 önkormányzat kérdőíves-interjúk megkeresése hasonló tématerületeken

Tágabb keret:

KRTK horizontális projekt: A koronavírus hatása a magyar gazdaságra és a kilábalás lehetséges útjai (kv: Horn Dániel), önkormányzati alpillér

A helyek differenciált érintettsége – területi különbségek a járványban I.

A COVID-19 járványügyi vonatkozásai

A helyek differenciált érintettsége – területi különbségek a járványban II.

A COVID-19 egészségügyön túlmutató vonatkozásai

		nem község	község	Pearson's r
1. hullám	egészségügy	32,7	33,1	-0,006
	gazdaság	32,7	40,5	-0,138
	költségvetés	38,4	33,3	0,094
	szociális helyzet	36,5	34,5	0,034
2. hullám	egészségügy	60,5	41,3	,319**
	gazdaság	53,9	37,7	,313**
	költségvetés	49,4	36,3	,248**
	szociális helyzet	46,8	38,6	,142*
3. hullám	egészségügy	73,9	54,5	,325**
	gazdaság	62,1	43,1	,331**
	költségvetés	55,6	43,4	,208**
	szociális helyzet	52,5	43,9	,145*

	nem község	község		Pearson's r
házi segítségnyújtás	37,6	51,6		-,235**
eseti segélyezés	22,3	32,4		-,189**
	Közép-Mo.	Nyugat-Mo.	Kelet-Mo.	
óvodai ellátás	33,1	34,8	44,1	-,156*
házi segítségnyújtás	28,5	44,5	51,1	-,216**
idősellátás egyéb formái	28,5	47,9	52,3	-,193**
polgármesteri hivatal ügyfélszolgálat	27,1	20,9	33,8	-,164*
	fejlett	kevésbé fejlett		
óvodai ellátás	33,5	41,8		-,146*
házi segítségnyújtás	40,2	49,2		-,149*

A járványkezelés sikeressége

A sikeresség szubjektív megítélése

	N	%
minden területen sikeres	43	21,3
inkább sikeres	59	29,2
kevésbé sikeres	47	23,3
inkább sikertelen	53	26,2
Összesen	202	100,0

		egészségügy	gazdaság	szociális	társadalmi
elegendő felhatalmazással	rendelkezett	89,7	69,2	73,4	77,5
	inkább rendelkezett	86,6	71,7	75,0	81,4
	inkább nem rendelkezett	90,6	79,2	81,2	84,9
	nem rendelkezett	92,0	63,1	81,6	89,3
	Pearson's r	-0,024	0,007	-0,123	-,167*
elegendő információval	rendelkezett	91,4	77,4	84,9	83,6
	inkább rendelkezett	92,7	67,3	73,4	83,2
	inkább nem rendelkezett	81,1	64,8	64,6	64,9
	nem rendelkezett	75,3	57,5	54,5	74,8
	Pearson's r	,256**	,266**	,383**	,192**
elegendő anyagi forrással, támogatással	rendelkezett	89,5	73,2	83,0	85,6
	inkább rendelkezett	95,5	74,5	79,5	85,3
	inkább nem rendelkezett	84,3	66,8	72,2	76,1
	nem rendelkezett	82,6	62,8	65,5	71,5
	Pearson's r	,239**	,194**	,254**	,233**
elegendő szakmai ismerettel, segítséggel	rendelkezett	92,7	75,4	78,9	85,8
	inkább rendelkezett	94,0	74,6	80,6	85,6
	inkább nem rendelkezett	76,4	55,4	63,3	64,4
	nem rendelkezett	61,4	42,6	27,5	42,6
	Pearson's r	,387**	,357**	,345**	,388**
elegendő lakossági bizalommal, támogatással	rendelkezett	92,5	74,1	80,9	87,4
	inkább rendelkezett	83,4	64,9	66,2	71,1
	inkább nem rendelkezett	83,1	38,5	49,5	41,3
	nem rendelkezett	66,0	33,0	33,0	0,0
	Pearson's r	,266**	,337**	,389**	,555**

A helyi társadalom részvétele a járványkezelésben I.

Információszolgáltatás

Segítségnyújtás

	összes szereplőtől érkezett	helyi szereplőktől érkezett	helyi részesedése az összesből
információ	589	34	5,8
védekező eszköz	414	120	29,0
pénzügyi eszköz	63	41	65,1
feladatátvállalás	33	17	51,5

Helyi kezdeményezések

	helyi segítség a járványkezelésben	Pearson's r
nem volt ilyen	33	-,179*
védekezés (maszkvarrás, maszkosztás, fertőtlenítés)	19	-0,009
szociális ellátás (idős, beteg, rászoruló, munkanélküli), segélyezés	32	,244**
helyi összefogás (cégek, civilek, lakosság)	30	,142*

Az önkormányzati reziliencia

helyi járványkezelés sikeressége	helyreállítás	reagálás képessége
minden területen sikeres	71	75
inkább sikeres	80	84
kevésbé sikeres	76	84
inkább sikertelen	85	88
Pearson's r	-,160*	-,198**

helyi járványkezelés sikeressége		minden területen sikeres	inkább sikeres	kevésbé sikeres	inkább sikertelen	összesen
Számít-e a COVID-19 járványhoz hasonló krízishelyzetre a közeljövőben?	igen	51,40%	74,50%	83,30%	73,30%	71,60%
	nem	48,60%	25,50%	16,70%	26,70%	28,40%

Összegzés helyett...Kérdések

Mi hiányzik a sikeres járvány/válságkezeléshez?

„A stációk ugye úgy néztek ki, hogy először a szigorításpártiak voltak dominánsak, és a vége felé ez így kifordult önmagából, tehát gyakorlatilag az én Facebook-posztjaimnak a fogadtatásán (...) végig nyomon lehetett követni, hogy hogyan erodálódott. (...) Nagyon elegük... tele lett a hócipőjük azzal, ami van.” (interjú)

Mit tanultunk a járvány során?

„,...(…) ahogy befejeződött, leporoltuk magunkat, oké, felültünk a lóra, megyünk tovább, kész, ennyi (...).” (interjú)

„A COVID-nál ugye nagyon nehezen vajúdtuk ki az együttműködés útjait, meg hogy mire mit lépünk, itt valahogy már ösztönösen cselekedtünk. Igen, tudjuk, hogy válsághelyzet, nem esünk pánikba, forródrót, rendőrség, katasztrófavédelem, szociális gondozóközpont, és valahogy olyan olajozottabban ment a segítségnyújtás megszervezése.” (interjú)

Hasznosítjuk a felhalmozott tudást, tapasztalatot?

„A járvány idején tapasztalt gondoskodás és segítség rámutatott, hogy a magyar társadalom rendelkezik civil szolidaritási tartalékkal (...). Ehhez a szolidaritási potenciálhoz azonban (...) csak kismértékben társul a strukturális változtatás reménye.” (Feischmidt 2021:99)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

 Baranyai Nóra

 baranyai.nora@krtk.hu

 2022. október 7.